

Gawalo-opleidingen in het waterleidingvak

Van de noodzaak van een goede vakopleiding behoef ik u ongetwijfeld niet te overtuigen. Welk nut heeft het toepassen van materialen en toestellen, die van een kwaliteitskeurmerk zijn voorzien, als het de man die deze materialen moet verwerken en deze toestellen moet plaatsen aan de vereiste vakbekwaamheid ontbreekt? Deze materialen en toestellen moeten we eigenlijk als halffabrikaten beschouwen, want het is de vakman die hiervan het eindprodukt maakt.

Als u dit met mij eens bent, dan is het toch duidelijk dat de vakopleiding geen „stiefkind” mag zijn en de vakopleiding los van de hieraan verbonden menselijke aspecten tenminste gelijke aandacht verdient. Helaas ontbreekt hieraan nog wel het een en ander. Juist om deze reden stel ik het bijzonder op prijs dat uw vereniging deze bijeenkomst in het teken van de vakopleiding heeft geplaatst.

Ik wil wijzen op bijna 30 jaren landelijk georganiseerde vakopleiding in Gawaloverband, waarvan de opleiding in en ten behoeve van het waterleidingvak een belangrijk deel uitmaakt. In 1942 is de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937 in werking getreden. Deze wet gaf aan de vakopleiding in vele ambachtelijke bedrijfstakken een krachtige stimulans en alsook ook aan de opleiding in het waterfittersvak. Men erkende reeds in die tijd dat het opvoeren van het vakbekwaamheidsniveau niet alleen een zaak was die de gevestigde en de toekomstige ondernemers aanging, maar dat ook de organisaties van de gas- en waterleidingbedrijven hierbij wel degelijk belang zouden hebben. De afspraak werd gemaakt aan deze opleiding gezamenlijke inhoud te geven. Dit resulteerde in het tot stand komen van de Commissie Vakopleiding Gawalo, waarvan het secretariaat gedurende een aantal jaren bij het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland te Bloemendaal onderdak vond. Men onderkende een gezamenlijk belang en gaf hieraan tezamen inhoud.

Reeds na korte tijd en wel in 1943 bleek dat het niet zinvol was alleen de aandacht te richten op de opvoering van het vakbekwaamheidsniveau van de gevestigde en de toekomstige ondernemers, maar bovendien aan de vakbekwaamheid van de reeds in het vak werkzaam zijnde en toekomstige monteurs het nodige diende te worden gedaan. De opleiding volgens het leerlingstelsel dateert uit 1943 en was destijds voornamelijk op het loodgieters- en fittersvak gericht. Dit betrof toen nog alleen de opleiding tot het niveau van adspirant monteur. Eerst na de bevrijding ontstond de mogelijkheid om aan de organisatie van de vakopleiding meer inhoud te geven en dit leidde in 1948 tot het instellen van de Stichting Opleiding

Gawalo en de Stichting Examens Gawalo. Ik wil u niet verder vermoeden met een terugblik op de historische ontwikkeling van de Gawalo-vakopleidingen te geven, maar nu wel met de beloofde balans aankomen voorwat de thans aanwezige opleidingsmogelijkheden betreft en wel in het bijzonder de opleidingen, die direct op het eigenlijke waterleidingvak betrekking hebben.

Op dit moment zijn opleidingen in het waterleidingvak en in Gawalo-verband aanwezig voor adspirant bedrijfswaterfitter en bedrijfswaterfitter. Voor het Gawalo-sanitairinstallatievak betreft dit de opleidingen voor adspirant monteur, monteur en installateur. De tijd waarin de bedrijfswaterfitters uit het personeelsbestand van de grondwerkers werden gerecrueteerd, is voorbij. Thans wordt aan de opleiding van bedrijfswaterfitter inhoud gegeven door deze af te stemmen op de jeugdigen, die in het bezit zijn van een LTS-diploma en waarbij in twee opleidingsfasen, respectievelijk die voor adspirant bedrijfswaterfitter en bedrijfswaterfitter, gedurende een tijdsduur van in totaal 3 jaar het vereiste bekwaamheidsniveau wordt bereikt. Deze eigenlijk pas in 1966 gerealiseerde opleidingen mogen zich in een groeiende belangstelling verheugen. Toch liggen hier wel enkele vragen, die om een antwoord vragen, t.w.:

1. Hoe is het te verklaren dat aan de opleidingen voor adspirant bedrijfsgasfitter en bedrijfsgasfitter, dus de opleidingen ten behoeve van de gasbedrijven, een belangrijk groter aantal leerlingen deelneemt?
2. Waarom wordt op dit moment door slechts 39 van de 126 bij uw vereniging aangesloten waterleidingbedrijven actief aan de bedrijfswaterfittersopleidingen medegewerkt?

Het antwoord op de vraag waarom men niet aan jeugdige leerlingen kan komen, wil ik met een wedervraag beantwoorden door te stellen: Welke pogingen zijn hiertoe door deze bedrijven gedaan? De economische ontwikkeling en het grote aantal schoolverlaters in het volgend jaar, dat naar het zich laat aanzien, niet gemakkelijk een werkkring zal vinden, bieden u in het naaste verschieft ongetwijfeld de mogelijkheid om aan het verwezenlijken van een bekwaam bedrijfswaterfitterscorps inhoud te geven.

Als u leerlingen aantrekt en aan de opleiding in het kader van het wettelijk geregelde leerlingwezen inhoud wilt geven, dan dient u wel te beseffen dat het hier leerlingen betreft, die tijdens de vastgestelde leertijd gedurende 4 dagen per week in uw bedrijf lerend en werkzaam dienen te zijn volgens een hiervoor vastgesteld praktijkprogramma. Bovendien

moeten zij één dag per week algemeen en op het beroep van bedrijfswaterfitter afgestemd schoolonderwijs volgen. Van het bedrijf wordt verwacht dat het praktijkprogramma in het dagelijkse werk van de leerling nauwgezet wordt aangehouden en dat u één of meer van uw medewerkers de verantwoordelijkheid hiervoor oplegt. Hij wordt door ons als de verantwoordelijke leermeester beschouwd en heeft als zodanig grote invloed op het bereiken van goede opleidingsresultaten. Als u van deze opleiding meer wilt weten, dan hoor ik dit graag nu of binnenkort. Neemt u desnoods hierover eens contact op met collega's, die op dit terrein ervaring hebben opgedaan.

Ik heb u terloops al gezegd dat voor de leerlingstelselopleiding in de gasbedrijven een gelijke opleidingssituatie aanwezig is, welke op de examens adspirant bedrijfsgasfitter en bedrijfsgasfitter is afgestemd. Voor de gediplomeerde bedrijfsgasfitter bestaan sinds kort nieuwe vervolgoopleidingen en wel die voor gasstoringsmonteur en gasinstallatiecontroleur. Naar mijn mening is het van belang — en ik denk in dit verband aan de toenemende verontreiniging van water in drinkwaterinstallaties en de toenemende „doe het zelf”-acties — om na te gaan of bij de waterleidingbedrijven aan een opleiding voor de functie van controleur van drinkwaterinstallaties behoefte bestaat. In dit geval wil de Stichting Opleiding Gawalo hieraan volgaarne — in nauwe samenwerking met de VEWIN inhoud geven. Voor de gediplomeerde en hiervoor geschikt bevonden bedrijfswaterfitter houdt dit een uitstekende promotiemogelijkheid in.

Bij het in 1942 instellen van de Commissie Vakopleiding Gawalo heeft men goed begrepen, dat de opleiding in en ten behoeve van het waterleidingvak een gezamenlijk belang is en hieraan gezamenlijk inhoud kan worden gegeven. Aan het uitdragen en inhoud geven aan dit gezamenlijk belang heeft in de laatste jaren, ondermeer als gevolg van de stormachtige ontwikkeling wel het een en ander ontbroken. Ik hoop dan ook, dat deze dag het beginpunt betekent van een intensiever samenspel tussen de organisaties van waterleidingbedrijven, opleiding en examens.

Tot slot wil ik niet nalaten hier een woord van dank uit te spreken aan de directies en leidinggevende ambtenaren van waterleidingbedrijven, voor alle in de loop der jaren ondervonden steun, die is verleend bij het daadwerkelijke inhoud geven aan de opleiding, alsook bij het afnemen van de examens. Ook in de toekomst hopen wij op deze onmisbare steun te mogen blijven rekenen.